

Staré ekologické zátěže a kontaminovaná místa v ČR

Státní politika životního prostředí ČR na léta 2012 až 2020 má mezi svými cíli i sanaci kontaminovaných míst včetně starých ekologických zátěží a nápravu ekologické újmy. Fondy EU se v rámci Operačního programu „Životní prostředí“ mají podílet na dokončení inventarizace starých ekologických zátěží a provedení sanace kontaminace u nejzávažněji kontaminovaných lokalit.

Databáze starých ekologických zátěží prezentovaná Ministerstvem životního prostředí jako systém evidence kontaminovaných míst (SEKM) nebyla v minulosti systematicky doplňována a aktualizována. Z odhadovaných 10 000 kontaminovaných míst¹ jich proto dnes obsahuje jen 4 932. Databáze není úplná a aktuální i z toho důvodu, že neobsahuje informace o nápravných opatřeních krajů, Státního fondu životního prostředí ČR, dalších resortů i soukromých investorů. Za období let 2010 až 2015 byly dokončeny sanace jen na 272 lokalitách². To znamená, že významné procento takto postižených míst nebude dekontaminováno.

Podle Zprávy o životním prostředí ČR 2015 bude cílové hodnoty 10 000 evidovaných kontaminovaných míst dosaženo v nové databázi Národní inventarizace kontaminovaných míst (NIKM³) až v roce 2023. Hodnotící ukazatel „Kontaminovaná místa“, uvedený ve Státní politice životního prostředí České republiky na léta 2012 až 2020, tak bude velmi pravděpodobně užívat data z neúplné databáze SEKM.

I přes uvedenou neúplnost obsahuje databáze SEKM 1 071 lokalit⁴ jejichž řešení má ve své kompetenci Ministerstvo financí ČR (MF). Tyto lokality zahrnují ty, které jsou uvedeny v tzv. ekologických smlouvách uzavřených bývalým Fondem národního majetku s nabyvateli privatizovaných podniků⁵. Patří sem ale také ty, které na MF přešly z procesu likvidace a privatizace státních podniků (nebo i nedohledatelných původců znečištění), a ekologickou smlouvu tak uzavřenou neměly. Specifické postavení má sanace lokalit po těžbě a úpravě uranu, za ni má odpovědnost s. p. DIAMO, resp. Ministerstvu průmyslu a obchodu se speciálně vyčleněnými finančními zdroji ze státního rozpočtu. Dokončení sanace bývalých základen po Sovětské armádě je v pravomoci Ministerstva životního prostředí.

¹ Pilotní průzkum NIKM na 10 % území Česka zjistil téměř 1000 lokalit kontaminace

² Zpráva o životním prostředí ČR 2015, Staré ekologické zátěže, strana 133

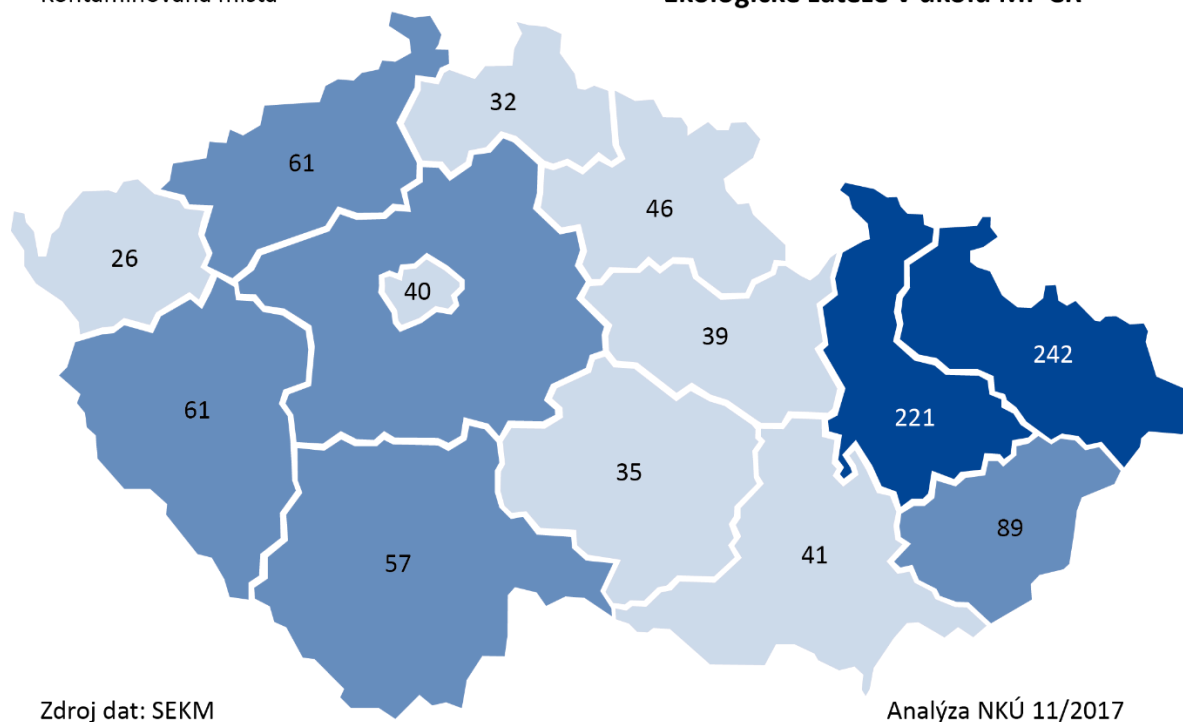
³ Projekt NIKM s podporou EU byl zahájen v roce 2009 s rozpočtem 100,65 milionů korun, projekt i podpora pokračují v novém programovém období v rámci Operačního programu Životní prostředí

⁴ I po vyřazení „neaktuálních“ a „nepřijatých“ lokalit ze SEKM znamená 1 071 lokalit v gesci Ministerstva financí 21,7 % z celkem evidovaného počtu 4 932 kontaminovaných lokalit

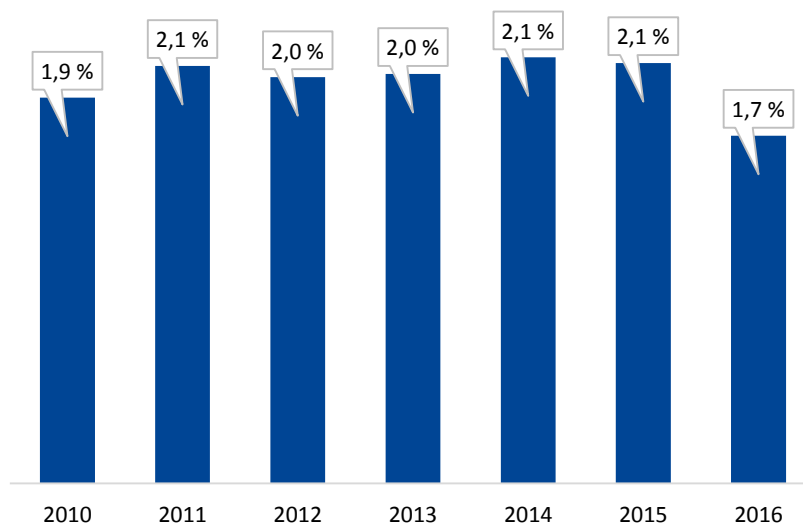
⁵ Podle kontrolního závěru NKÚ 17/04 jde o 325 smluv k 31. 5. 2017

Kontaminovaná místa

Ekologické zátěže v úkolu MF ČR

Graf č. 1: Výdaje na životní prostředí v % DPH v letech 2010 – 2016

Celkové výdaje na ochranu životního prostředí měřené podle procentního podílu na hrubém domácím produktu (HDP) dosáhly v roce 2016 částky 82,6 miliardy korun v běžných cenách. To se vzhledem k meziročnímu poklesu výdajů do této oblasti a růstu ekonomiky v ČR v roce 2016 odhaduje na úroveň 1,7 % z HDP.

Při zpracování textu bylo využito informací z těchto zdrojů:

1. <https://issar.cenia.cz> - Informační systém statistiky a reportingu
2. <http://info.sekm.cz> – Systém evidence kontaminovaných míst
3. <https://www.mzp.cz> – Ministerstvo životního prostředí